

SJAJ – UDRUGA ZA DRUŠTVENU AFIRMACIJU OSOBA S DUŠEVNIM SMETNJAMA
MEDULIĆEVA 13, 10 000 ZAGREB

MINISTARSTVO ZDRAVLJA

n/r ministra, prof. dr. sc. Rajka Ostojića

Ksaver 200a, 10 000 Zagreb

Zagreb, 9. listopada 2012.

PREDMET: Iskazi liječnika psihijataru u medijima

- prijedlog, dostavlja se

Poštovani ministre Ostojić,

obraćamo Vam se ponukani učestalim pojavljivanjem liječnika psihijataru u medijima i njihovim komentarima vezanim uz različita društvena zbivanja, ponajviše ona koja se odnose na počinjenje kaznenih djela ubojstava.

Dana 9. listopada 2012. godine dnevnik „Večernji list“ objavio je članak u kojem tematizira ubojstvo što ga je počinio otac na štetu teško bolesne kćeri implicirajući da se radilo najvjerojatnije o tzv. „ubojstvu iz milosrđa“. Pozvani da daju intervju za medije, psihijatrica prof. dr. sc. Vera Folnegović-Šmalc te prof. dr. sc. Vladimir Gruden dali su izjave. Pri tome je dr. Vera Folnegović-Šmalc izjavila: „*Ako nekome hoćeš pomoći da ne pati, onda ga nećeš rezati jer rezanje nanosi bol*“, a dr. Vladimir Gruden: „*Ovo je bježanje od svoje uloge, od onoga što te u životu čeka*“ dok medij navodi kako je isti zaključio i : „*Smatra da je ubojstvo djeteta ubijanje samoga sebe.*“

Ovo nije izolirana pojava, već naprotiv, standardizirana praksa mnogih liječnika psihijataru. Među primjerima se mogu izdvojiti i izjave splitskog psihijatra dr. sc. Mije Milasa u vezi ubojstva državljanke Meksika koji je za vrijeme policijske potrage za počiniteljem davao izjave za medije nekoliko puta i to npr.: „*S obzirom na način egzekucije riječ je o sadistu koji je u mladosti pokušao naći neki način komunikacije sa ženom, ali u tome nije uspio, pa se razočarao i odlučio na ubojstvo.*“¹ „*Ako je Japanku napao isti muškarac kao Senu, onda se ne radi o pametnoj osobi jer bi trebala znati da su oči javnosti sada uprte u Marjan i da postoji šansa da bude uhvaćen ako ponovi zločin.*“² Na temelju svih navoda iz medija, forenzička psihijatrica dr. sc. Esta Sušić pak je otišla najdalje u izradi psihološkog profila sada već oktivenog počinitelja Edija Mišića, pa tako navodi: „*Nakon ovoga što sam pročitala u medijima, mogu pretpostaviti da se radi o osobi koja ima dublji psihički poremećaj, a možda se čak radi i o teškoj duševnom bolesti, što će se moći utvrditi tek psihijatrijskim vještačenjem i psihologijskim testiranjem. Moglo bi se raditi o shizotipnom poremećaju koji se vrlo često razvije u pravu shizofreniju, ali i o pravoj paranoidnoj shizofreniji.*“³

---

¹ Dnevnik.hr, 31.8.2012.

² Večernji list, 24.9.2012. – Čini se kao da dr. sc. Milas daje upute tada nepoznatom počinitelju kako se ne bi trebao ponašati jer bi mogao biti otkriven!

³ Slobodna Dalmacija, 6.10.2012.

Gotovo da nema tragičnih društvenih zbivanja gdje liječnici psihijatri nisu pozvani davati svoja stručna mišljenja u medijima, a mnogi od njih i pritom eminentni stručnjaci iz svojih područja rado djele vlastita viđenja profila ličnosti počinitelja kaznenih djela stavljajući stigmom na tisuće ljudi s duševnim smetnjama u Hrvatskoj koji nikada nikome nisu naudili. Kao liječnici psihijatri, nikada ne ističu činjenice da su najčešći počinitelji teških kaznenih djela osobe koje ne boluju od bilo kakve duševne bolesti, već koriste znanja stečena u radu u svojoj struci sa krajnjim učinkom podržavanja senzacionalizma i društvene osude u konačnici i svojih pacijenata! Pored toga, liječnici psihijatri nerijetko su pozvani i rado se odazivaju komentirati dnevno-politička zbivanja, pa tako dnevnik „Večernji list“ prenosi analizu predsjednika Hrvatskog psihijatrijskog društva i ravnatelja Klinike za psihijatriju „Vrapče“ u Zagrebu koji: „Analizira mentalno stanje društva koje epidemiju depresije liječi samo lažima i samoobmanom.“⁴ Više puta u takvim i sličnim analizama okušao se i prof. dr. sc. Vladimir Gruden koji je čest sugovornik u različitim medijskim izvješćima, televizijskim i radio emisijama, zbog čega javnost stječe pogrešan dojam da su liječnici psihijatri politički analitičari.

Niti jedna medicinska grana, osim psihijatrije, ne odlazi toliko daleko da simptomatologiju zdravstvenih stanja iz kruga svoje specijalizacije javno pronosi tako da su čak i čitateljima, slušateljima i gledateljima potrebna stručna znanja za razumijevanje sadržaja koji im je predstavljen. Među njima, shizofrenija⁵ je najviše stigmatizirana i često se veže uz počinjenje najtežih kaznenih djela bez profesionalnog odmaka liječnika psihijataru prema društvenim zbivanjima, čime se stigmatizira cijela populacija osoba koje boluju od te bolesti. Time se, ujedno, stigmatiziraju i oni koji sa tim osobama rade, dakle svi liječnici psihijatri i drugo zdravstveno osoblje kao i što se time baca negativno svjetlo na psihijatrijsku struku kao takvu.

Tužna je činjenica da u povodu Svjetskog dana duševnog zdravlja, koji se svake godine obilježava 10. listopada, gotovo da nema liječnika psihijataru koji će svojim javnim nastupima nastojati suzbiti društvene predrasude usmjerene prema osobama s duševnim smetnjama i afirmirati njihova prava. Tisuće ljudi u Hrvatskoj, i milijuni diljem svijeta, boluju od različitih duševnih bolesti, a hrvatski psihijatri izjednačavaju ih u svojim medijskim nastupima sa počiniteljima najtežih kaznenih djela!

S obzirom na navedeno, molimo Vas da Ministarstvo zdravlja pokrene inicijativu da se donese poseban etički kodeks ponašanja za liječnike psihijatre o suzdržanosti pri javnim nastupima kada je riječ o društvenim zbivanjima, koji će za cilj imati spriječavanje širenja predrasuda i stigme protiv osoba s duševnim smetnjama te jačanje etičkih standarda psihijatrijske struke kao suvremene grane medicinske znanosti.

Srdačan pozdrav,

Kristijan Grđan, v.r.
koordinator Sjaja

---

⁴ Večernji list, 20.6.2012.

⁵ Prema procjeni Svjetske zdravstvene organizacije, od shizofrenije u svijetu boluje oko 24 milijuna ljudi. Izvor: http://www.who.int/mental_health/management/schizophrenia/en/